

Známe učitele
roku 2023
strana 2

Lázeňská sezona
začala
strana 4

Bioplynka je jako
betonová kráva
strana 9

Olomoucký kraj

ČÍSLO 4 | DUBEN 2024 | ROČNÍK 23 | NÁKLAD 275 000 KS

MĚSÍČNÍK PRO OBČANY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Voda života a stromy naděje. Kraj cílí na životní prostředí

Pokud se budete letos na jaře procházet rozkvetlou alejí, dost možná půjde zrovna o stromy, které zakořenily i díky Olomouckému kraji. Vloni hejtmanství podpořilo výsadbu desítek nových listnáčů a stará se také o to, aby měly z čeho žít. Voda v krajině je totiž další krajskou prioritou v péči o životní prostředí.

„Zásadní roli v ochraně přírody hrají různé neziskové spolky nebo dobrovolnické organizace. Nesedí s rukama v klíně, sázejí nové stromy, obnovují remízky nebo tůně. Na podobné aktivity Olomoucký kraj přispívá s radostí,“ uvedl hejtmán Josef Suchánek.

Hejtmanství nabízí několik dotačních titulů, které souvisí s ochranou přírody, a čerpat je může každý, komu zdravá planeta leží na srdci. Vloni například díky pracovitosti lidí a krajské podpoře zakořenily desítky nových stromů ve Vikýřovicích, u Senice na Hané a Jindřichova. V Lošticích rostou nové platany, u Štarnova švestky a Tučapskou skalku brzy provoní osm nových lip. Jedná se však pouze o špičku ledovce, která ale může dát krajině naději omezit negativní důsledky klimatické změny.

„Nezapomínáme ani na péči o stávající památné stromy a aleje. Ta může mít

Do zlepšení životního prostředí se pravidelně zapojují i přímo zaměstnanci krajského úřadu třeba na společné akci sázení stromů. Foto | Olomoucký kraj

mnohdy větší význam než výsadba nových stromů. Kromě dotační podpory se používáme i do vlastních projektů. Letos jsme určili pět lokalit kolem krajských cest, kde zasadíme nové aleje a stromořadí,

plánujeme i založení tzv. sadu přátelství, kde by si mohly zasadit strom významné osobnosti, které navštíví náš kraj,“ doplnil radní Olomouckého kraje pro oblast životního prostředí, zemědělství a odpadového hospodářství Martin Šmída.

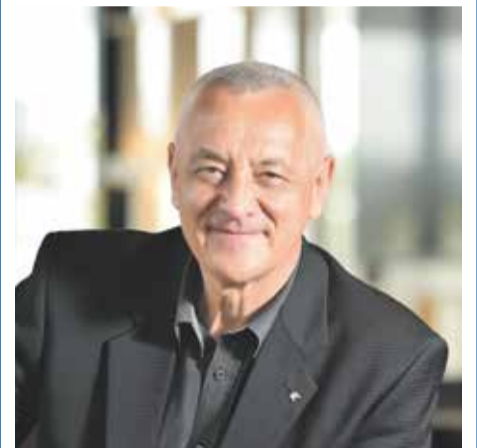
Řešíme vodu pitnou, odpadní i tu v krajině

Voda je základní podmínkou k životu. I proto otázku vodního hospodářství bere kraj velmi vážně. Vyjádřeno řečí čísel – čtyřiatřicet milionů korun uvolnilo hejtmanství na výstavbu obecních vodovodů a kanalizací nebo dalších opatření, která mají vodu v přírodě zadržet, aby krajina nevysychala a lépe odolávala suchu. „Speciální akcí je pak spolupráce s obcemi v čele s Olšany u Prostějova na likvidaci staré ekologické zátěže, a to kontaminovaných podzemních vod rakovinotvornými látkami. První etapa byla úspěšná a plynule navazujeme etapou druhou a věříme, že dojdeme takové úrovně vyčištění, že voda ve studních občanů bude opět nezávadná,“ dodává Šmída.

Kraj například spolupracuje s obcemi také na každoročním omezení fosforu u vodní nádrže Plumlov, či pomáhá s realizací protipovodňových opatření. Dočkat by se tak konečně mohly i Troubky.

Jaroslav Kropáč

SLOVO HEJTMANA

Ochrana přírody je věcí každého z nás

Z pohledu spotřeby energií je realitou, že nové technologie planetu nezachrání. A u spotřeby přírodních zdrojů to platí ještě razantněji. Překvapení? Možná. Až dosud totiž platí, že jakmile dokážeme díky moderním postupům ušetřit energie na jednom místě, hned je zase přesměrujeme jinam, kde opět spotřeba naroste. I tohle je princip udržitelnosti, o který se snažíme, který ovšem pod kontrolou nemáme.

Podpora Olomouckého kraje v oblasti životního prostředí se proto zaměřuje na ty z vás, kteří tohle všechno vědí, nebo alespoň intuitivně tuší. Miliony korun rozdělujeme lidem, kteří sází nové stromy, obnovují studánky nebo jakkoliv podporují biodiverzitu. Stejně tak podporujeme budování opatření, která zadrží vodu v krajině, a velkou krajskou prioritou je vybudování takového systému nakládání s odpady, který je přeměněn na něco užitečného.

Klíč k ochraně přírody leží ve změně myšlení každého jednoho z nás. V pochopení nutnosti omezení spotřeby zdrojů, tedy v omezení konzumu. Nepotřebujeme mít přece každý rok nový mobilní telefon nebo dvě dovolené letecky v zahraničí. Nic z toho nám totiž nepřinese štěstí ani lepší budoucnost. A co víc, možná nás to o ni připraví.

Tak co, přidejte se k těm, kteří začínají uvažovat jinak?

Josef Suchánek,
hejtmán Olomouckého kraje

Letecký pohled na CHKO Litovelské Pomoraví. Foto | CCROK

ČÍSLO MĚSÍCE

101

Tolik je zvláště chráněných území vyhlášených Olomouckým krajem. Jedná se o unikátní biologické nebo geologické lokality či území s unikátní kulturní krajinou.

Devět nových sanitek pro krajské záchranáře

Devět nových sanitek nahradí dosluhující vozy na základnách v celém kraji. V říjnu kraj předá ještě dalších šest vozů. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

Záchranáři v kraji dostali na konci března do užívání dalších devět nových sanitních vozů. Sloužit budou lidem na základnách v Olomouci, Šternberku, Litovli, Uničově, Prostějově, Hranicích, Zábřehu a dvě v Šumperku. Hejtnanství se během čtyř let podařilo u příspěvkové organizace obměnit celkem 24 sanitek s kompletní výbavou.

„K samozřejmé výbavě moderních sanitních vozidel patří transportní nosítka, transportní křesla se zvýšenou nosností, transportní plicní ventilátory nejvyšší třídy a elektrické odsávací pumpy s uzavřeným systémem odsávání. Všechna vozidla disponují také vestavěnými

germicidními lampami s nepřímým účinkem. Ty slouží k dezinfekci vzduchu uvnitř vozidel při a po převozu pacientů s infekčním onemocněním,“ doplnil informace náměstek hejtmána pro oblast zdravotnictví Dalibor Horák.

Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje v současnosti disponuje 48 sanitními vozy, ve dvou případech se jedná o speciální sanitky, které jsou konstruovány pro přepravu pacientů s vysokou hmotností. Vozový park záchranářů doplňuje šest vozidel pro rychlou přepravu lékařů v setkávacím systému, což je takzvaný systém rendez vous.

Radka Kmochová

Radní jednali na Prostějovsku

V rámci pravidelných výjezdních zasedání zavítali krajské radní na Prostějovsko, kde se setkali s podnikateli, starosty obcí a zástupci neziskového sektoru. Debata se točila například kolem opravy cest, nedostatku lékařů a především toho, jak může Olomoucký kraj s řešením některých problémů pomoci. Cílem těchto setkání je zjistit přímo v terénu, co konkrétně obyvatelé regionu trápí a s čím jim může hejtnanství pomoci. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

SMS Z KRAJE

ZÁBŘEH | Město Zábřeh má nový přírůstek do svého rozmanitého sportovního arzenálu – TRIAL PARK. Tréninkové sportoviště pro cyklisty se nachází v bývalém lomu u Moravské Sázavy, vedle skateparku a bikrosové dráhy, a slibuje zážitky pro cyklistické nadšence všech věkových kategorií.

PROSTĚJOV | Po celý duben mohou obyvatelé Prostějova hlasovat o projektech zařazených do participativního rozpočtu. Vítězné projekty do celkové hodnoty 3 milionů korun pak město zrealizuje. Hlasování je možné elektronicky nebo prostřednictvím hlasovacího lístku.

PŘEROV | Město Přerov bude mít do konce roku nové logo a jednotný vizuální styl. Podoba nové vizuální identity Přerova vzejde z designérské soutěže pořádané organizací Czechdesign. Soutěž probíhá jako uzavřená, dvoufázová a neanonymní. Přerov své logo dosud nemá, město reprezentuje znak s věžemi a zubří hlavou, který je odkazem na historii města.

Hejtnanství ocenilo nejlepší učitele

Ocenění převzalo 21 pedagogů v aule Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

Patnáct pedagogů z Olomouckého kraje letos ocenilo hejtnanství za jejich činnost a převzali si cenu Učitel roku 2023. „Říká se, že dobrý pedagog otevírá pro vzdělání dveře, ale vstoupit do nich musí každý sám. Myslím si, že toto pořekadlo není úplně. Dobrý pedagog je totiž také průvodcem po světě vědění a mě moc těší, že jsme mohli takové průvodce ocenit,“ uvedl hejtmán Josef Suchánek.

Ocenění se už od roku 2011 předává pracovníkům středních škol, vyšších odborných, speciálních i základních uměleckých škol, dětských domovů, pedagogicko-psychologických

poraden a domů dětí a mládeže Olomouckého kraje. Patnáct učitelů, které mohl nominovat

Seznam oceněných pedagogů najdete na krajském webu olkraj.cz #jsmeOK

kdokoliv, například i samotní žáci, si odneslo ocenění Učitel

roku Olomouckého kraje. Další tři získali Cenu radního Olomouckého kraje pro oblast školství Aleše Jakubce. Celkem čtyři kantory pak zvlášť ocenil děkan Pedagogické fakulty Vojtech Regec. „Každoročně oceňujeme práci, která mnohdy není vidět, a přitom je tak důležitá. Jsem v nepřetržitém kontaktu s řediteli našich krajských škol. Proto jsem rád, že jsem mohl třem ředitelům udělit osobní cenu. Všem kantorům patří velký dík za práci, kterou vykonávají,“ dodal radní pro školství Aleš Jakubec.

Radka Kmochová

www.olkraj.cz

Včelaři mají spojence. Kraj jim podá pomocnou ruku

Olomoucký kraj rozdělí letos mezi včelaře půl milionu korun. O podporu mohli žádat chovatelé, kteří se včelařením teprve začínají, a také ti, kteří už včelaří, ale potřebují například obnovit úly.

Opylování včelami má zásadní vliv nejen na plodnost ovocných stromů, ale významným způsobem přispívá i k produkci ostatních potravin. „Včelaření má v Olomouckém kraji dlouhou tradici a jedná se o veřejně prospěšnou činnost. Bez včel by ekosystém zkolaboval, nejen

Včelařství se věnuje i hejtmán Josef Suchánek. Svoje úly má třeba v Čechách pod Kosířem. Foto | ARCHIV J. SUCHÁNKA

proto si včelaři krajskou podporu zaslouží,“ uvedl hejtmán Josef Suchánek, který se sám včelaření věnuje.

Dotaci si mezi sebe rozdělí celkem 66 včelařů, peníze mohou použít například na nákup nových úlů, včelích královen nebo ostatního vybavení. Běžný úl dnes chovatele vyjde na zhruba čtyři tisíce korun, za královenu zaplatí včelaři od pěti set korun po patnáct set korun a cena jednoho celého včelstva se pohybuje v rozmezí od dvou do šesti tisíc korun.

Jaroslav Kropáč

ODLOŽ MOBIL

ve škole v květnu 2024

Studenti, kteří odevzdají starý mobil k recyklaci na jejich střední škole zaregistrované do soutěže, budou zařazeni do slosování o 1 × Apple iPhone 15 a 2 × sluchátka AirPods. Průběžně aktualizované informace najdete na sběrném místě, nebo na www.odlozmobil.cz

VYHRAJ

Apple iPhone 15

nebo

sluchátka AirPods

Martin Šmída – fungující ekosystém je pro život zásadní

Olomoucký kraj se svými pěti okresy má nejen rozsáhlé zemědělské plochy v centrální části regionu, ale na severu kraje i přírodu, které musí poskytovat náležitou ochranu. Oblast životního prostředí, odpadů a zemědělství má ve své gesci radní Martin Šmída.

Co v kraji potřebuje větší ochranu – zemědělská část regionu, nebo hory a lesy na severu?

V Olomouckém kraji máme opravdu krásnou a rozmanitou krajinu, ať už je to úrodná Haná, divočina Jeseníků, malebná Dražanská a Zábřežská vrchovina, či Moravská brána pod dohledem hradu Helfštýna. Ač každá ta část má svá specifika, tak ochrana přírody a krajiny má být především komplexní. Potýkáme se s důsledky globální klimatické změny a pocítujeme ji i na území kraje. Lidové prarodiny přestávají platit, počasí se projevuje čím dál extrémněji, dlouhá sucha střídají přívalové deště, otepluje se, stěhují se k nám různé nepůvodní druhy fauny i flory. Ochranu tedy potřebuje celý ekosystém.

Jak do toho zasahuje kraj?

Máme dobrý přehled a v přímé péči pak ty nejvýznamnější lokality, kde je třeba chránit konkrétní ohrožené druhy. Na komplexní péči o celkovou krajinu však potřebujeme partnery, ať to jsou zemědělci, lesáři, správa vodních toků, či města a obce, z jejichž katastrů se koneckonců krajina skládá. Fungující ekosystém je zásadní a pomoci, nebo naopak uškodit, může prakticky každý.

Na jaké úrovni je ekologická výchova a výuka v kraji? Děti ji učíme od školky, ale jak působit na dospělé?

Osvěta a vzdělávání se snažíme intenzivně věnovat. Třeba soutěž Zelená škola nebo program environmentálního vzdělávání, kde spolupracujeme s odborem školství, ale třeba i každoroční udělování krajské ceny za přínos životnímu prostředí slouží primárně ke zviditelnění inspirativních příkladů. Často se stává, že lidé, obce či různé organizace mají dobrý nápad, jak přírodě pomoci, a potřebují jen trochu „pošťouchnout“ a motivovat. K tomu zase slouží naše dotační programy, kde se různé přínosné aktivity snažíme podpořit. Tuto podporu každoročně navyšujeme, aby se těch dobrých věcí mohlo udělat co nejvíce. Součástí podpory jsou pak právě i vzdělávací a osvětové akce. A nezapomínáme ani na zájmové spolky, jako jsou svazy chovatelů či zahrádkářů, myslivci, rybáři, včelaři, ale i jiné neziskové organizace, které působí v oblasti ochrany životního prostředí a zemědělství.

V minulosti se uvažovalo o spalovně odpadu na území kraje. Dnes se spíše doslechme o plánu vybudovat třídící linku. Co se změnilo?

Změnila se odpadová realita. Začal platit nový odpadový zákon, obce mají plnit ambiciózní třídící a recyklační cíle, v roce 2030 bude zakázáno skládkování. Obce však nemají mnoho nástrojů, jak si s tím vším poradit. V Olomouckém kraji si však města a obce takový nástroj vytvořily, říkáme

mu projekt Odpady Olomouckého kraje. Dnes už směřujeme k tomu, abychom na moderní dotřídovací lince co nejvíce odpadu nachystali pro recyklaci, ze zbytku vyrobili alternativní palivo pro energetické využití a skládkovali pouze ten zbytek, se kterým opravdu nejde naložit nijak jinak.

Znamená to, že lidé budou moct přestat třídít odpady, když to za ně udělá robot?

Obyvatelé našeho kraje jsou ve třídění velmi dobří. Podle dat ministerstva životního prostředí máme ke splnění třídících cílů ze všech krajů nejbliž. Přesto bych rozhodně doporučoval nepolepovat, osobně se domnívám, že je pořád co zlepšovat. To nám pravděpodobně ukáže i plánovaná akce rozbor odpadu 24. dubna od 9:00 přímo před krajským úřadem. Takže občané by měli určitě třídít odpady dál a ideálně předcházet vzniku odpadů. Po spuštění naší krajské třídící linky by i třídění mělo být pro občany pohodlnější, neboť bychom rádi zavedli tzv. multi-komoditní sběr.

Co to bude v praxi znamenat?

Do žlutých popelnic budou moci lidé házet nejen veškeré plasty, ale i kovy a tetrapakové obaly. Když se jim bude dařit odklonit i bioodpad z kuchyně do hnědých popelnic nebo na kompost, tak pak možná zjistí, že ta černá popelnice, která je nejdražší a nejproblematictější, bude téměř prázdná. Mé čtyřčlenné rodině se to tak daří, takže věřím, že to může zvládnout každý. Když se nám podaří zlepšit tříděný sběr, a naopak snížit množství směsného odpadu, tak budou mít lepší ekonomické výsledky i třídící linky.

To zní skvěle. Ale to se bude týkat jen těch obcí sdružených v projektu Odpady Olomouckého kraje?

Projekt Odpady Olomouckého kraje má za úkol zajistit obcím soběstačnost v odpadářském odvětví, má jim dát jistotu legálního, ekonomického a ekologického nakládání s odpadem i po konci skládkování a také směřovat ke splnění legislativních cílů, abychom se vyhnuli pokutám. Jsem názoru, že odpady jsou strategická komodita a podobně jako voda či energie by měla být maximálně v rukou veřejné sféry. Nikoho však nenutíme, aby se na tomto projektu podílel, jen vysvětlujeme a snažíme se držet co nejdéle dveře pro vstup otevřené. Díky tomu, že města a obce Olomouckého kraje mají nad projektem plnou kontrolu, si mohou z velké míry určit i cenu, za kterou bude odpad do zařízení přijímán a zpracováván.

Juraj Aláč

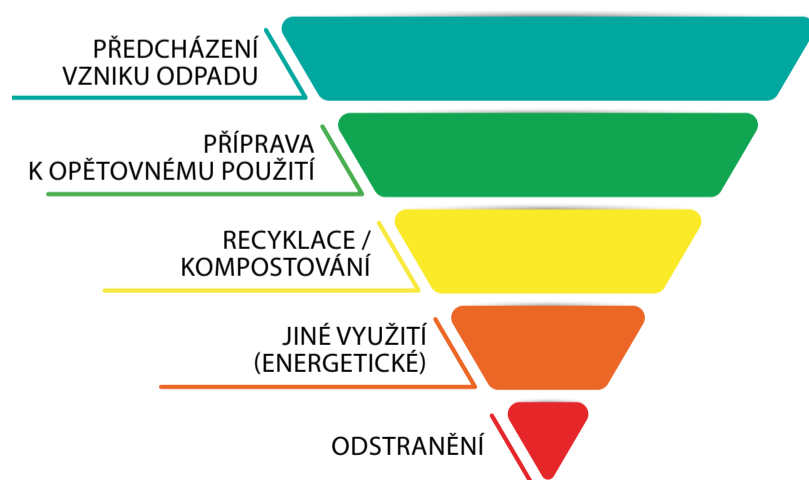
SLOVO ODBORNÍKA

Petr Šaj
ředitel, regionální pracoviště Olomouc,
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Od posledního „významnějšího“ období pro naši společnost (covidové roky 2020–2021) mi připadá, že o kvalitu životního prostředí a obecně o ochranu přírody narůstá ve společnosti zájem. Je to přirozené a je to dobře. Díky karanténám a omezenému pohybu jsme měli konečně možnost výrazně zpomalit svůj život a začít si uvědomovat některé souvislosti. Nejen monitoring návštěvnosti v chráněných územích nám ukázal, jak velké množství lidí začalo najednou trávit více volného času aktivitami v přírodě. Spouště z nich to vydrželo. Myslím, že právě tato velká skupina lidí, která na vlastní kůži v přírodě pozoruje a zažívá výrazné a rychle nastupující změny v dlouhodobě ustálených přírodních jevech, začíná i rozumět stále častějším sdělením odborníků/akademiků směrem ke společnosti. Příkladem může být nedávno nastartovaný rozpad nepřírodných smrkových monokultur nejen v našem kraji. Nebo také velmi rozkolísaný a historicky nestandardní průběh zimy i v nejvyšších polohách kraje a právě probíhající jaro s letními teplotami. V nápravě životního prostředí kolem nás jsme již urazili velký kus cesty. S prokazatelně přicházejícími klimatickými změnami ale musíme v „obnovování přírody“ v našem okolí výrazně přidat.

JAK NEJLÉPE NALOŽIT S ODPADY

Rok 2025	Povinná recyklace 55 % všech komunálních odpadů, poplatek za skládkování 1 500 Kč/t
Rok 2030	60 % recyklace, zákaz skládkování výhřevných odpadů, poplatek za skládkování 1 850 Kč/t
Rok 2035	65 % recyklace, 25 % energetického využití odpadu, max. 10 % skládkování nevýhřevných komunálních odpadů

Olomoucký kraj je nejlepší v třídění odpadů, a tedy nejbliž ke splnění třídících cílů, v roce 2022 to bylo konkrétně 50,9 % odpadu k recyklaci

CENA VEŘEJNOSTI

Olomoucký kraj i letos vyhlašuje Ceny za přínos v oblasti životního prostředí. Ovzduší, vodní zdroje, příroda a krajina – to jsou nedílné součásti životního prostředí, které nás obklopují a o které bychom měli s láskou pečovat. I proto Olomoucký kraj oceňuje a zviditelňuje ty, kterým na stavu životního prostředí záleží.

HLASUJTE, KDO ZÍSKÁ CENU VEŘEJNOSTI V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Pro kategorie:

- významný počin v ochraně životního prostředí
- dlouhodobý přínos v oblasti životního prostředí
- významný počin v separaci a recyklaci odpadů

Hlasování probíhá **od 15. dubna až do 27. května**, a to prostřednictvím tlačítka DÁT HLAS u jednotlivých nominovaných v sekci HLASOVÁNÍ.

Zajímá nás, co obce trápí

Vedení Olomouckého kraje využívá řadu příležitostí k setkávání se starostkami a starosty. Pravidelně a intenzivně například při akcích Den malých obcí, Konferenci samospráv a Setkání představitelů obcí a měst

v Olomouckém kraji. Na setkáních společně proberou tipy a aktuální informace z veřejné správy, dotační programy či další možnosti, jak své obce rozvíjet.

Juraj Aláč

V závěru března se na olomouckém Výstavišti Flora konala konference Den malých obcí, kam přijeli starostové a starostky z celého kraje. FOTO | OLMOUCKÝ KRAJ

Kraj svítí modře, na podporu autistů

Olomoucký kraj se i letos zapojil do projektu Česko svítí modře – kampaň Naděje pro Autismus, který upozorňuje na problémy lidí s autismem a jejich rodin. Konkrétní pomocí je například vznik speciální školy pro děti s poruchou autistického spektra, která vznikne v Olomouci na Bělidlech v ulici Táboritů. FOTO | OLMOUCKÝ KRAJ

Ve Slatinicích odstartovala lázeňská sezona

Ačkoli se ve většině českých lázní zahájení nové sezony uskuteční až v květnu, Lázně Slatinice zahájily svou sezonu už 23. března.

Pro návštěvníky byl připraven pestrý kulturní program. Vystoupil například dětský soubor Malá Hanačka nebo také přijelo čtyřspřeží Muzea historických kočárů Václava Obra doprovázené hulány. Nechyběl ani lázeňský jarmark a lázeňská kuchyně. Slavnostního zahájení lázeňské sezony se zúčastnil hejtman Josef Suchánek a jeho náměstek pro oblast zdravotnictví Dalibor Horák.

V Olomouckém kraji se nachází celkem šest měst se statutem lázeňského místa, jsou

Jako první v Česku zahájili lázeňskou sezonu ve Slatinicích. Akci si nenechal ujít ani hejtman Suchánek. FOTO | OLMOUCKÝ KRAJ

to Velké Losiny, Lázně Bludov, Jeseník, Lipová-Lázně, Slatinice a Teplice nad Bečvou. V rámci

Česka se tak Olomoucký kraj řadí co do počtu na první místo. Radka Kmochová

Hejtmanství ladí harmonii s přírodou. Prozkoumá desítky chráněných území

Aby příroda kolem nás prosperovala, je důležité se o ni starat. A abychom se o ni mohli starat, musíme vědět jak. Znat dokonalé nejen území, ale především podmínky pro to, aby život v nich doslova vzkvétal, rostl, létal, plaval nebo lezl. Právě o to se snaží Krajský úřad Olomouckého kraje, který odstartoval šestiletý projekt „Příprava podkladů pro péči o zvláště chráněná území v Olomouckém kraji“. Výsledky projektu mu pomohou s nastavením praktické péče o maloplošná zvláště chráněná území v jeho správě. Financován je plně z Evropské unie.

Krajský úřad se stará o 2 621 hektarů maloplošných zvláště chráněných území, celkem jich je napříč celým krajem sto jedna. Jedná se o přírodní památky a přírodní rezervace, kdy předmětem ochrany těchto území

je často konkrétní flora i fauna v dané lokalitě, například určité druhy cévnatých rostlin, motýlů, obojživelníků či brouků. Cílem projektu je podrobně prozkoumat 72 těchto území a zpracovat pro ně takzvané inventarizační průzkumy, čímž bude získáno co nejvíce biologických údajů, které povedou ke kvalitnější a efektivnější ochraně těchto území. Na

základě výsledků budou následně zpracovány plány péče o 56 maloplošných zvláště chráněných území, které stanoví, jak se o tyto lokality v období následujících deseti let nejlépe starat.

Radka Kmochová

ZAJÍMAVÁ MÍSTA OLMOUCKÉHO KRAJE | KŘÍŽOVÁ CESTA V OBCI MLADĚJOVICE

Do Mladějovic u Šternberka se dostanete pohodlně vlakem nebo i na kole a můžete si projít křížovou cestu z II. poloviny 19. století.

Tvoří ji čtrnáct zastavení v podobě zděných výklenkových kapliček s obrazy, které jsou věrnými kopiemi originálů, jež byly objeveny v místním kostele. Jednotlivé sněhobílé kapličky stojí oboustranně podél cesty vedoucí k vrcholové malé kapli a v jejich centru se tyčí kamenný kříž z roku 1867. První bohoslužba zde přítom proběhla zásluhou pruských vojáků již o rok dříve. Jde o poměrně atypickou křížovou cestu v podobě dvanácti drobných, samostatně stojících výklenkových kaplí vystavěných ve dvou řadách, které uzavírají dvě kaple postavené v ose dvouřadu. Kapličky obdélníkového

půdorysu stojí na nízké podezdívce, v čele jsou prolomeny segmentově zaklenutou nikou osazenou kovanou mříží. Nad oběžnou korunní římsou najdeme pultovou střechu. Horní dvě kaple uzavírají dvojřad, který se liší, a to nejen svou velikostí. První z nich má čtvercový půdorys, fasády členěné kordónovou a korunní římsou, průčelní pravouhlý vstup a jehlancovou střechu. Druhou, drobnější kapli, pak charakterizuje obdélníkový půdorys, půlkruhový závěr, nárožní lizény, profilovaná korunní římsa, pravouhlý vstup a trojúhelníkový štít.

Vznik křížové cesty zahaluje tajemství

Zajímavostí je také tajemná historie křížové cesty. Dodnes totiž nikdo neví, kdo a proč právě zde tyto kapličky postavil. Traduje se, že na „Kapličkách“ jsou švédské hroby ze 30leté války

(1618–1648). O jejich údržbu se přitom vždy starali zástupci těch nejvýznamnějších selských rodů obce. Je také docela neobvyklé, že kaple patřily ke gruntu a hned po odsunu zdejších německých starousedlíků se o ně okamžitě začali starat i noví obyvatelé obce.

Nejen poutní, ale i vyhlídkové místo

Křížovou cestu můžeme rovněž označit za velice zajímavé vyhlídkové místo, které současně nabízí pohled na hanáckou rovinu až k Olomouci i na vrcholky Hrubého Jeseníku, a to včetně Pradědu. Vidět je však

i panorama Nízkého Jeseníku, věže Šternberka, Uničova, Litovle i Svatého Kopečku nebo pás Litovelského Pomoraví. Není se ale co divit, vždyť se vrchol této křížové cesty nachází v nadmořské výšce 270 metrů, což je pro rovinnou Hanou neobvyklé. Můžeme si také všimnout původních hrází – pozůstatku velkých rybníků vysušených v roce 1868.

Na kopci je také stará vodárna z 1. poloviny 20. století a dodnes zásobuje pitnou vodou část obce. Voda je svedena z nedalekých pramenů na svazích Vysoké Roudné.

V roce 2011 byla celá křížová cesta rekonstruována a její obrazy byly při opravě v kapličkách zamřížovány.

Nedaleko najdeme památník, který je vystaven na památku obětem války v letech 1914–1918 a 1938–1945, u kterého se vždy k 8. květnu koná pietní akt.

Juraj Aláč

Alexej Ženatý – příběh dezertéra sovětské armády

V srpnu 1968 vtrhly do Československa tisíce sovětských vojáků. O následujících dnech či týdnech mluvíme jako o okupaci, ale ta nakonec trvala přes dvě dekády. Když v červnu 1991 probíhal jejich odsun, několik Sovětů dezertovalo. Ale jen jeden z nich v Československu zůstal.

Rusko je postaveno na heroizaci armády

Alexej se narodil v roce 1971 jako Kuzevanov ve vesnici Rynky v Kurganské oblasti na Sibiři nedaleko kazachstánských hranic. Jeho rodiče vnímali komunismus jako běžnou část života, ale do strany nevstoupili. Alexej měl technické nadání, proto po

Alexej Ženatý 2021. FOTO | PAMĚT NÁRODA

maturitě nastoupil na vysoké učení technické. Ale přišel zlom – v březnu roku 1989 musel nastoupit na dvouletou vojenskou službu: „Na vojnu se tam kluci většinou těšili, protože Rusko je známé tím, že odjakživa opěvuje vojenské výkony, armádu a takové věci. Ta země je na tom

postavená,“ říká Alexej, který ovšem z vojny nadšený nebyl.

Ze Sovětského svazu do okupovaných Čech

Brzy po odvodu narukoval do tehdy ještě okupovaného Československa. Nejspíš proto, že tehdy udržoval vztah s dcerou odvodového důstojníka – otec chtěl od něj dceru držet co nejdál. Alexej během prvních dnů ani nevěděl, kde je. Sice nastoupil k dělostřelcům kdesi na severu Čech, ale dodnes vlastně neví, kde to bylo. Důstojníci o těchto věcech s odvedenci nemluvili.

Proč nás přátelé chtějí zabít?

Součástí služby byla i politická školení. Politruk vojákům vtoukal do hlavy, jak jsou zde potřební, vítání. A druhým dechem dodával, že vojáci nesmí nikam ven, protože by je Češi mohli zabít. Lexa tomu nevěřil: „To je jako když vám dají do ruky oheň a tvrdí vám, že je studený. Mnoho kluků o tom nepřemýšlelo, ale já jsem na tohle nebyl stavěný. Když jsou to naši kamarádi, proč by nás zabíjeli? Proč si nesmíme s nikým podat ruce?“

A domů je posílali v rakvích...

Po půl roce Alexej posádku opustil – ze zvědavosti. Zjistit, jak to doopravdy je. Již za

několik hodin jej v lese objevila vojenská rojnice a Alexej putoval do „vojenské polepšovny“ v pevnosti Josefov u Jaroměře. Alexej popisuje, jak probíhala „léčba proti vzpouře“, ze které se někteří mladíci již nikdy nezotavili a několik jich i zemřelo: „Co jsem já osobně sám viděl, odváděli kluky tím stylem, že je dva chlapi drželi a oni prostě bezvládně viseli... vyložené slintali. Prostě bezvládná těla a samozřejmě je pak dávali do rakví směřujících do Ruska.“

Dezertér

Ale blížil se listopad 1989 a s ním sametová revoluce. Politická výchova mužstva však neustávala a Alexej kladl jednoho dne politikovi nepříjemné otázky. Jako odpověď dostal zostřenou hlídku – dva dny musel stát se zbraní v ruce. A to byl moment, kdy se rozhodl pro skutečnou dezerci. Prostě se nechtěl poddat takovému životu: „Mám rád pravdu jako takovou. Nechci lhát, nechci podvádět. Moje maminka mě učila odmalicka: čestnost a poctivost nade vše. Pro mě to byl hodně velký podraz ze strany armády, že v podstatě říkali, že je tu armáda chtěná, a ona je de facto nenáviděná. Pro mě to byla otázka cti.“

S novou rodinou

Alexej se mnoho hodin ukrýval v bunkru, který šel otevřít jen zevnitř. Za dveřmi bylo slyšet dusot vojenských holínek – hledali jej. Nakonec se mu podařilo vyprosit ve vsi civilní oblečení a vydat se pěšky do Prahy. Zastavila jej policejní hlídka, která mu historiku o bloudícím turistovi

Alexej Ženatý 8. ledna 1991. FOTO | ARCHIV A. ŽENATÉHO

z Ruska neuvěřila, ale zachovala se slušně. Brzy nato získal statut uprchlíka. Ujala se jej rodina tehdejšího faráře a dnešního synodního seniora Daniela Ženatého. Alexej z vděčnosti přijal

jeho příjmení a stal se občanem Československa, přičemž mu neustále hrozilo, že jej vypátrá sovětská rozvědka. Dnes žije Alexej Ženatý na Moravě.

Jitka Andryšová

Děkujeme za podporu městu Olomouc a Olomouckému kraji.

Paměť národa stále hledá nové pamětníky. Pokud víte o někom, kdo zajímavě prožil velké dějiny 20. století, neváhejte se obrátit na jitka.andrysova@postbellum.cz, tel. 777763388

OKÉNKO STAROSTY

Gabriela Jančíková
starostka města Plumlov

Město spjaté s přehradou

Plumlov je malebné městečko v Olomouckém kraji, na úpatí Dražanské vrchoviny v okrese Prostějov. Výjimečnost tomuto místu dodává nejen plumlovská přehrada, ale především plumlovský zámek – evropský unikát.

V Plumlově v současné době žije asi 2 300 obyvatel a město je složeno ze čtyř místních částí: Plumlov, Soběsuky, Žárovice a Hamry. Město Plumlov zřizuje pět příspěvkových organizací, které pracují pro místní obyvatele a turisty. Základní školu s poměrně velkou spádovostí, mateřskou školu provozovanou ve dvou budovách, základní uměleckou školu s velkým nadregionálním přesahem, domov pro

seniory a klubové zařízení, které je ještě dále rozčleněno na jednotlivá střediska – zámek, kemp Žralok a technické služby. Město zřizuje zásahovou jednotku hasičů a finančně pomáhá jednotlivým spolkům k jejich činnosti. Jim patří obrovský dík za jejich spolkovou činnost, která sblízuje lidi a obohacuje společenský život ve městě. Základní zdravotní péči občanům poskytují lékaři na místním zdravotním středisku. Další možnost kulturního vyžití umožňuje kulturní dům v Žárovicích a pro příznivce sportu je zde fotbalové hřiště, tenisové kurty a cyklostezka podél plumlovské přehrady. Turisté rádi využívají místních penzionů a kempu Žralok, který přes léto nabízí spoustu kulturních akcí s obrovským nadregionálním přesahem. Jednou z významných a hojně navštěvovaných akcí je pálení čarodějnic a Keltská noc.

Ozdobou města je bezpochyby raně barokní zámek, krásně se vyjímající nad hladinou Podhradského rybníka. Troufám si říct, že není v Olomouckém kraji nikdo, kdo by o našem nedostavěném zámku někdy

neslyšel. Zámek má 6 nadzemních a 2 podzemní patra. Je vysoký 37,9 m, dlouhý 63,2 m a široký, nebo v tomhle případě spíše úzký, 17,5 m a dle neověřených zdrojů se jedná o nejužší zámek v Evropě.

Stavba zámku Plumlov byla zahájena v roce 1680 Janem Adamem Ondřejem z Lichtenštejna. Projektantem této velkolepé

stavby byl Janův otec Karel Eusebius, který byl ovlivňován italskou renesancí a přál si v Plumlově vybudovat nejkrásnější rezidenci v zemích koruny české. To se mu bohužel nepovedlo. Stavba trvala deset let a ze čtyř plánovaných křídel bylo postaveno pouze jedno a ani to nebylo nikdy dokončeno. I přesto se z plumlovského zámku postupně stala turisty

velmi oblíbená atrakce. Zámek se v roce 1994 dostal do majetku města Plumlova, které jej spravuje. Zámek byl loni v červenci vyhlášen národní kulturní památkou a město díky tomu získalo dotaci z evropských zdrojů na opravu honosně zdobené čelní fasády, která je rozpočtovaná na zhruba 100 milionů korun. Protože evropská dotace pokryje jen polovinu nákladů, rozhodlo se vedení města vyhlásit veřejnou sbírku. Každý se tak může podílet na opravě plumlovského zámku. Veřejné sbírce jsme přičli tento nadčasový název – ZÁMEK PLUMLOV – POKLAD OLOMOUCKA, OPRAVA PRO BUDOUCÍ GENERACE.

Mnohokrát děkuji Vám všem, kteří se k nám přidáte a přispějete tak dobré věci, která zde po nás zůstane budoucím generacím.

Chcete-li náš zámek podpořit, přijďte navštívit některou z prohlídkových tras či kulturních akcí, kterých zámek každoročně nabízí bezpočet. Na podporu veřejné sbírky proběhne například v neděli 16. června koncert skupiny Hradišťan. Těšíme se na Vás.

CO DOBRÉHO JSTE V POSLEDNÍ DOBĚ UDĚLALI NEBO DĚLÁTE PRO PŘÍRODU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI?

Martina Huběnková
zaměstnankyně Krajského úřadu Olomouckého kraje

Ve svém volném čase zajišťuji s pomocí rodiny a přátel od března do května záchranné transfery obojživelníků při jejich jarní migraci přes silnici v Dlouhé Loučce, Valšově dole. Chráníme obojživelníky na jejich cestě za rozmnožováním do Valšovského rybníka a následně i při jejich návratu zpět do lesa, ze kterého po probuzení ze zimního spánku přišli. Letos jde o šestou sezónu transferů, kdy jsme zatím ke dni 27. 3. 2024 přes silnici přenesli celkem 426 ks obojživelníků – ropuch obecných a skokanů hnědých. Za všech šest sezon to už je celkem 13 300 jedinců obojživelníků šesti druhů.

Tomáš Vynikal
ochránce přírody a filmař

Prosazuji vyhlášení Bolelouckého mokřadu za přírodní památku. Jedná se o významnou batrachologickou lokalitu. Také řeším vyhlášení památným stromem přibližně 300 let staré lípy v obci Věrovany. Ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky pečuji o vybrané plochy na zvláště chráněných územích v Olomouckém kraji, např. v národní přírodní památce Hrdibořické rybníky, řeším opatření na podporu kriticky ohrožené potočnice drobnolisté. Pořádám odborné a praktické exkurze pro děti. V minulosti se mi v oblasti ochrany přírody povedlo např. prosazení vyhlášení evropsky významné lokality Deylův ostrůvek.

Lucie Müllerová
společnost EKO-KOM

Činností, které EKO-KOM v kraji loni realizoval, bylo mnoho. Spolu s krajským úřadem jsme např. zajistili 692 ks nových kontejnerů pro třídění, dodali jsme 9 617 sad barevných tašek pro třídění v domácnostech a k tomu 1 080 ks kartonových boxů ke třídění ve školách a na úřadech. V rámci vzdělávání úředníků jsme zorganizovali 5 odborných seminářů pro 266 zástupců obcí a 1 dvoudenní odborný seminář pro zástupce obcí s rozšířenou působností. Nezapomněli jsme ani na děti a širokou veřejnost. V Přerově a Olomouci jsme loni zorganizovali sérii talkshow o odpadech pro žáky 2. stupně ZŠ. Pro nejmenší děti jsme pak připravili celkem 25 představení napříč krajem, kde se formou pohádky učily tříditi odpady. A náš odborný lektorský tým navštívil 33 škol, kde s tříděním odpadů seznámil celkem 4 750 žáků.

Irena Prosecká
Spolek pro krajinu

Aktuálně pečujeme o biocentrum v Olomouci-Topolanech. V minulých letech zde díky aktivitě našich členů vzniklo několik prvků na podporu biodiverzity v krajině, například kamenné zídky a dřevěný hadník, letos se soustředíme na odstraňování náletových a invazních dřevin a zabruňujeme tak zarůstání a zániku travních porostů. V letošním roce poprvé vyzkoušíme management luk pomocí pastvy ovcí, která je nejšetnější formou údržby ke zdejší rostlinám a živočichům. Monitorujeme také v rámci správních řízení záměry, které mohou být přírodě na škodu, třeba nedůvodné kácení stromů.

Michal Bartoš
ředitel Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.

V poslední době mám přírody plnou hlavu, protože připravujeme 34. ročník festivalu Ekologické dny Olomouc. Otázkou je, jak může festival pomoci přírodě? Snažíme se, aby se při besedách EDO vytvořil prostor, kde je příroda a vztah s ní v centru zájmu, kdy se scházejí vědci s umělci, politici s aktivisty, starší lidé s mladšími. Snažíme se zvát inspirativní lidi, kteří přemýšlejí kriticky a v kontextech. Naším přáním je, aby konkrétní aktivity v krajině a přírodě byly dělány po rozvaze a diskusi.

Václav Břeha
iniciátor úklidu řeky Bystřice

Posledních téměř už dvacet let se ve Velké Bystřici, jako jeden ze zakladatelů, podílím na čištění řeky Bystřice, která protéká naším městečkem. Z původního, trochu nejistého nápadu se za ty roky stala tradiční akce. Od prvního ročníku je čištění založené na dobrovolné účasti místních i přespolních občanů. Bránili jsme se vždy účasti spolků a organizací, chtěli jsme, aby trvání akce bylo podmíněno pouze dobrovolníky a jejich odhodláním obětovat jedno sobotní dopoledne. Vše tedy záleží na místních lidech. Účast se za ta léta pohybovala od rekordních padesáti až po průměrných přibližně dvacet sběračů. Přestože víme, že to, co z řeky a jejího okolí pečlivě odstraníme, v přibližně stejné podobě příští rok připlave, myslíme si, že je vždycky lépe udělat alespoň něco, než rezignovat a nedělat nic. Čistit řeku budeme ve Velké Bystřici i letos 18. května, každý je vítán. Jako přídatek potom může navštívit i venkovní zimní výstavu velkoformátových fotografií s přírodní tematikou v místním Kapitulním parku.

SOUTĚŽ PODNIKAVÁ HLAVA

Vědeckotechnický park Univerzity Palackého v Olomouci (VTP UP) vyhlašuje 15. ročník soutěže Podnikavá hlava, jejímž cílem je ocenit nejlepší podnikatelské nápady nejen studentů Univerzity Palackého, ale také začínajících nebo zkušených podnikatelů z řad veřejnosti.

Přihlášky do soutěže je možné podávat do 20. května.

Termíny, pravidla, výhry a další informace o soutěži jsou dostupné na webu.

www.podnikavahlava.cz

SOUTĚŽ: OČIMA ČTENÁŘŮ

Na facebookových stránkách Olomouckého kraje jste mohli vidět soutěž Očima čtenářů, ve které jste nám do komentářů pod příspěvek posílali fotografie z Velikonoc. Vybrali jsme tu nejlepší z nich, tady je!

Gratulujeme výherkyni, která od nás získává věcnou cenu s tematikou Olomouckého kraje.

Sledujte náš facebook, kde zanedlouho zveřejníme další fotosoutěž, tentokrát se budeme těšit na vaše rozkvetlé zahrádky, stromy či květinové výzdoby.

U nás letos byly Velikonoc největší radostí syna Marečka (3,5 roku). Pekl beránka, maloval vajíčka a nakonec šel s tatínkem na šmigrust.
Autorka: Michaela Šimová

Olomoucký kraj
dne 15. dubna startuje 4. ročník soutěže

**Cena hejtmána Olomouckého kraje
za společenskou odpovědnost
za rok 2023**

STAŇTE SE SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÝMI V OLOMOUCKÉM KRAJI ZA ROK 2023 A ZÍSKEJTE TOTO PRESTIŽNÍ OCENĚNÍ

**své přihlášky + vyplněné dotazníky,
můžete zasílat**

od 15. dubna do 29. června 2024

**slavnostní udílení ocenění pro jednotlivé
soutěžní kategorie září 2024**

Vyhlášené soutěžní kategorie:

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY
do 50 zaměstnanců, do 250 zaměstnanců, nad 250 zaměstnanců

ORGANIZACE VEŘEJNÉHO SEKTORU
do 49 zaměstnanců, nad 50 zaměstnanců

OBCE
Obce s rozšířenou působností (ORP), Ostatní obce

MIKROPODNIKY, ŽIVNOSTNÍCI

**Všechny potřebné
informace
(jak podat přihlášku,
vyplnit dotazník) naleznete
od 15. dubna na webových
stránkách soutěže**

www.cenykraje.cz/
společenská odpovědnost

Partneři soutěže:

Mediální partner soutěže:

Kontaktní osoba:
Ing. Radovan Vašíček
+ 420 725 927 489 /
r.vasicek@olkraj.cz

Další klienti z Nových Zámek získají bydlení, tentokrát v Zábřehu

Krajská příspěvková organizace poskytující sociální služby – Nové Zámky – přestěhuje další své zdravotně postižené klienty do rodinného domku, tentokrát do Zábřehu. Jedná se o transformaci sociálních služeb, na které Olomoucký kraj pracuje a o kterou usiluje dlouhodobě.

Stavba stála celkem třicet pět milionů korun, z toho dvaadvacet milionů pokryla dotace z Evropské unie a ze státního rozpočtu. Zařízení bude sloužit klientům s nejvyšší mírou podpory a tato skutečnost si vyžádala odpovídající, nákladné úpravy a řešení.

„Chci, aby nejen ten zábrěžský, ale všechny nové, malé domečky, které kraj buduje,

Dům v Zábřehu má dvě oddělené domácnosti pro šest mužů i žen, starat se o ně bude patnáct pracovníků. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

umožnily klientům s kombinovaným postižením žít skoro jako doma. Naším cílem je poskytnout důstojný život nejen těm stávajícím klientům domova v Nových Zámkách, ale napříště občanům Zábřehu a Zábřežska tak, aby mohli i po odchodu svých rodičů právě skoro jako doma žít. A mám radost, že děti a mládež ze Zábřehu a díky soužití s novými spoluobčany z domečku na Havlíčkově ulici získají důležité sociální kompetence pro svůj život,” uvedl

náměstek hejtmána pro sociální oblast Ivo Slavotínek.

Dům v Zábřehu disponuje dvěma oddělenými domácnostmi pro šest mužů i žen. V každé domácnosti jsou dva jednolůžkové a dva dvoulůžkové pokoje, včetně dvou koupelen, společenské místnosti a kuchyňky. Prostory domu jsou bezbariérové a náleží k nim i dvě velké terasy. Sociální službu bude v nepřetržitém provozu zajišťovat patnáct pracovníků.

Radka Kmochová

Z dětských domovů půjdou jejich obyvatelé do rodinných domků

Olomoucký kraj pracuje na transformaci dětských domovů. Záměrem je dostat děti z velkokapacitních budov do menších domů a bytů, kde se budou cítit více jako doma. První fáze plánu proto počítá s nákupem či výstavbou vhodných nemovitostí. „Přestěhování dětí do menších objektů má zásadní výhody – kromě posílení pocitu domova je to také lepší začlenění těchto dětí a mládeže do společnosti,” vysvětlil hejtmán Josef Suchánek.

V nových domovech mají jejich obyvatelé společně s vychovateli fungovat jako běžná rodina a sdílet spolu každodenní aktivity. Společně tak budou například vařit, nakupovat a starat se o svoje okolí. Ve skupinkách má být maximálně šest dětí. Kraj nejdříve pořídí tři menší nemovitosti, postupně plánuje přikoupit dalších sedm. „Jedná se o změnu celého systému fungování dětských domovů. Nejde jen o to přerozdělit jejich klienty do menších skupinek, ale také o jiný přístup vychovatelů.

Ti budou procházet školeními, která je na tuto změnu připraví,” doplnil krajský radní pro oblast školství a vzdělávání Aleš Jakubec.

V sociálních službách se podobný přístup osvědčil

Podobný přístup už zvolil Olomoucký kraj také v případě sociálních služeb. Přestěhování jejich klientů z velkých ústavů do menších domků se plně osvědčilo. „I když plán proměny sociálních služeb budil v počátcích u některých lidí obavy, nakonec se všechny ukázaly jako zbytečné. Klienty se z ústavů podařilo do společnosti výborně začlenit a věřím, že podobný úspěch bude mít kraj i v případě transformace dětských domovů. Život v malé komunitě nápadně připomínající rodinu dětem z dětských domovů nejen dlužíme, ale společenské benefity výrazně převyšují vstupní investiční i provozní náklady,” dodal náměstek hejtmána pro oblast sociálních věcí Ivo Slavotínek.

Jaroslav Kropáč

Zajištění lékárenské pohotovostní služby dne 8. 5. 2024

Okres	Otevírací doba	8. 5. 2024
Olomouc	Nonstop pohotovost*	Lékárna Fakultní nemocnice Olomouc, I. P. Pavlova 185/6, Olomouc
Prostějov	9:00–13:00 hodin	Lékárna Centrum zdraví s.r.o., Vodní 4545/25, Prostějov
Přerov	9:00–13:00 hodin	Lékárna MD, Bohuslava Němce 371/7a, Přerov
Šumperk	8:00–13:00 hodin	Lékárna AVE s.r.o., Krátká 2863/2, Šumperk
Jeseník	9:00–13:00 hodin	Lékárna Jesenia s. r. o., Fučíkova 1238/16, Jeseník

* MIMO BĚŽNOU OTEVÍRACÍ DOBU LÉKÁRNY JE K DISPOZICI POHOTOVOSTNÍ OKÉNKO. SLUŽBY LÉKÁRNY JSOU TEDY DOSTUPNÉ 24 HODIN 7 DNÍ V TÝDNU.

LIDÉ SE SRDCEM NA DLANI

Profesionál v sociální službě

Markéta Jandeková
předsedkyně a spoluzakladatelka spolku
JAN – Jdeme Autistům Naproti.

Cena veřejnosti ocenění získala Markéta Jandeková, předsedkyně a spoluzakladatelka spolku JAN – Jdeme Autistům Naproti.

Jak vnímáte ocenění Srdce na dlani, co pro vás tato cena znamená?

Vážím si ocenění Srdce na dlani o to více, že jsem jej obdržela v kategorii Cena veřejnosti. Tato cena patří také mému manželovi Ivanovi a nyní již dospělé autistické dceři Marii. Můj muž odešel ze zaměstnání a naplno

se věnuje dceři. Bez toho by nebylo možné vykonávat pozici vedoucí zapsaného spolku Jdeme Autistům Naproti. Tenkrát úplně na začátku, kdy jsme marně hledali odbornou pomoc pro naši dceru, jsme si společně řekli, že nechceme, aby rodiny, které přijdou po nás, zažily to, co my. Obrovský stres, beznaděj. To se, myslím, do značné míry podařilo založením služby raná péče. Malé děti s autismem již mají před sebou lepší život. Mám kolem sebe kolegy profesionály, kteří mají také srdce na dlani, a letos je to 21. rok, kdy můžeme jít lidem s autismem a jejich rodinám naproti.

V čem je vaše činnost unikátní, čím jste si ocenění Olomouckého kraje zasloužila?

Věřím, že především to, jak každý den žijeme, je to nejvíce, co můžeme přirozeně předat. Manžel se snaží dceru s těžkou formou autismu brát do všech možných prostředí a mimoděk tak dělá i osvětu pro společnost. Není vždy všechno růžové, život pořád přináší výzvy, hlavně pro

dospělé s touto diagnózou toho máme ještě hodně před sebou. Já konkrétně jsem možná byla inspirací pro některé mé kolegyně, snad to snese označení unikátní přístup. Nejdříve nastoupily se svým autistickým dítětem do služby a postupem času se začaly do týmu jako sociální pracovníce. Bonusem takového pracovníka je, že opravdu ví, o čem mluví, má to odžití a může to předat. Na druhou stranu je nutné se více soustředit na odpočinek a psychohygienu, protože po příchodu z práce domů ze sebe musí opět vydat maximum.

Co vás dokáže ve vaší práci potěšit?

Potěší mě, když v rámci naší práce získáváme nové poznatky na kurzech, které jdou k opravdovým příčinám problémů. Je pro nás klíčové prostředky z fundraisingu věnovat právě tam. Člověk se totiž nějak chová, ne protože má autismus, ale má mnohočetné potíže a chováním se je snaží kompenzovat a přežít v tomto světě, proto je tak důležité se dostávat k jádru, nad níkým nelámat hůl. Těší mě, že si lidé umí říct o pomoc a my jim tu pomoc umíme poskytnout.

HLEDÁME LIDI SE SRDCEM NA DLANI

Znáte někoho, kdo působí v sociální oblasti a pomáhá srdcem? Nominujte ho na Ceny Olomouckého kraje pro lidi se srdcem na dlani za rok 2023. Návrhy na udělení těchto cen bude možno podávat od 1. dubna do 31. května 2024 prostřednictvím elektronického formuláře, který naleznete na webu www.cenykraje.cz – v části Sociální oblast. Odborná porota bude vybírat návrhy z devíti kategorií v polovině června, v desáté kategorii si vítěze vybere veřejnost.

www.cenykraje.cz

KŘÍŽOVKA PRO VÁS

Ministerstvo zemědělství vyhlásilo 15. ročník soutěže o Regionální potravina a přihlášky přijímá do 29. května. Udělování značky „Regionální potravina“ je určeno pro potravinářské nebo zemědělské výrobce, kteří mají nejvýše 250 zaměstnanců. Oceněný výrobek získá právo užívat prestižní značku Regionální potravina zdarma po dobu (znění v tajence), vloni se do soutěže přihlásilo rekordních 456 výrobců z celého Česka. Více informací na www.regionálnipotravina.cz. Tajenku křížovky zasílejte včetně kontaktních údajů (jméno a adresa) do **6. května 2024** na e-mailovou adresu: tajenky.olkraj@regvyd.cz. Jména tří vylosovaných luštitelů zveřejníme v následujícím čísle novin a od Olomouckého kraje získají věcné ceny. Výherci minulé tajenky ve znění Obědy do škol jsou: Petr Mišun, Lipová-lázně, Miroslava Píšťková, Plumlov, Helga Smékalová, Olomouc.

Luštitel odesláním znění tajenky uděluje správci (Regionální vydavatelství, s.r.o., IČ: 27846717) souhlas se zpracováním svých osobních údajů (jméno, příjmení, e-mail, telefonní kontakt a adresa), a to ve smyslu Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR). Uvedené osobní údaje je nutné zpracovávat za účelem správy dat souvisejících s vyhlášením vybraných luštitelů křížovky zajišťované správcem. Tyto údaje budou správcem zpracovávány pouze po dobu nezbytně nutnou, po vyhlášení budou ihned odstraněny.

POMŮCKA: MINUSKULE, NASO, POPP	MASTNOTA (ZAST.)	UKAZOVACÍ ZÁJMEMO	ZNAČKA SUŠENEK	PEVNÝ JEZ NA VODNÍM TOKU	SPZ OSTRAVY	MOJE	VODÁCKÝ POZDRAV	KRUTÝ ČLOVĚK	VODNÍ STAVBY	ROSTLINNÉ PLETIVO POD KÚROU	OLYMPIJSKÉ HRY	VĚNOVANÝ PŘEDMĚT	SLADKO-VODNÍ RYBA	PŘESTÁVKA	NEOD-BORNÍK	HESLA
STOH LISTIN				SKUTEČNÝ ZAKLADATEL ARABSKÉ ŘÍŠE				HLODÁNÍ				PRIMÁT			INIC. MUNZARA	
NÁŠ SOCHAŘ				HMOTNOST				VYRÝTÁ DŘÁŽKA				KAKAOVÝ PRÁŠEK				
EVROPANKA						ŽÁK OSMÉ TRÍDY					TRÁPIT					
KOUT (KOVY)				JEDNOTKA PRÁCE A ENERGIE (ZNAČKA) KUSY LEDU				TROJATO-MOVÁ MOLEKULA KYSLÍKU ZAŠIVAT				NÁŠ MALÍŘ				
	AKADEMIE VĚD	ŘÍMSKY 4		SLEPIČÍ SLABIKA			ŘEMENÍ			PUČÁLKOVIC ZÍRAFA					ZKR. NACISTICKÉ TAJNÉ POLICIE	SMĚS HOŘLAVIN
VÝRAZ POCHOPENÍ		RYCHLE		HLASITĚ UPÍJETI					NÁSTRAHY				LET. SPOL. AUSTRÁLIE	KRÁTKÁ ZPRAVA NA MOBILU		
SLOVEN. VE			TAJENKA						VODIČ ELEKTRINY				ČS. UMĚLÉ VLÁKNO			
	ZELENÉ ČÁSTI ROSTLIN		AKÁTOVÝ POROST						ŘÍMSKY 54				STÁTNI VĚDECKÁ KNIHOVNA (ZKR)			
	SPZ STRAKONIC				SUDOKO-PYTNÍK					IND. HUDEBNÍ NÁSTROJ	KÓD SAÚDSKÉ ARÁBIE				NUŽE	
KNÍŽKA L. VACULÍKA (1966)					ÁČKOLI		STAROŘE-KOVÉ			DOMÁCKÝ SEVERIN	TRUMFY			CHLAP		
ZPÁTEČNÍK				TVOR PRO-TÁHLEHO TĚLA BEZ NOHOU			ŽENSKÉ JMÉNO			UKAZOVACÍ ZÁJMEMO				NORMALIZAČNÍ INSTITUTE		
	DOMÁCKY KLOTILDA	JEHLIČNATÝ STROM						VTISKNUTÍ						FRANCOUZSKÁ ŘEKA		ČÁST MOLEKULY
	ANGL. ZBAVIT				CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO				ZN. ELEKTROSPOTŘEBIČŮ							
SAMCI KRŮT					AFRICKÝ VELETOK				PLATIDLO JAPONSKA							
						UTAJENÁ						SMĚROVÝ ÚHEL				
						MPZ SLOVENSKÁ						POVZDECH				
ANGL. ŽIVÝ				X				ELEKTRONKA SE 4 ELEKTRODAMI							KYSLIČNÍK HLINATÝ	
OŠATIT				LESKLÝ NÁTĚR							FR. VKUS				RUSKÁ ŘEKA	

SUDOKU

7			3					2
5		2			6	3		
			7	4		8	9	
				5		2		
3		7		2				1
	2		8					
4	1		9	6				
		6	5			4		8
2					1			7

			8		2	4		
		4					1	
		8		3	9	7		
7		6	1	4				8
4								5
5			2	8	3			7
		7	9	8			5	
	1						9	
		9	7		1			

OMALOVÁNKA PRO DĚTI

TIRÁŽ

MĚSÍČNÍK OLOMOUCKÝ KRAJ

- Olomoucký kraj – periodický tisk Olomouckého kraje
- Vydává Olomoucký kraj ve spolupráci se společností Regionální vydavatelství s.r.o.
- Adresa vydavatele: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc, IČO: 60609460
- Registrováno pod číslem MK ČR E 13609
- Redakční rada: Josef Suchánek, Ivo Slavotínek, Dalibor Horák, Luděk Niče, Alena Minxová, Jaroslav Kropáč, Petra Pášová, Radka Kmochová, Vladimíra Hacsiková, Juraj Aláč
- Redakce: Mgr. Juraj Aláč, olkraj@regvyd.cz
- Distribuci do všech schránek v kraji zajišťuje Česká distribuční k.s., reklamace na dodávku novin na čísle 732 530 071 nebo e-mail: karal@regvyd.cz
- Inzerce: Tomáš Karal – 732 530 071, karal@regvyd.cz, Michal Novák – 739 724 774, novak@regvyd.cz
- Číslo 3, ročník 23.
- Toto číslo vychází 19. dubna 2024
- Náklad 275 000 kusů
- Uzávěrka příspěvků do dalšího čísla je 25. dubna 2024

V Rapotíně krmí betonovou krávu. Místo mléka dává energii a má ráda sladké

V Rapotíně už léta funguje jedna z nejmodernějších bioplynových stanic. Z prošlých potravin a dalšího biologicky rozložitelného odpadu tam dokážou vyrobit elektřinu, kterou si lidé svítí, nebo plyn, kterým doma topí. Bioplynka pracuje podobně jako kravský žaludek. Co jí nejvíc chutná? Jaké potraviny lidé často vyhazují a kolik aut by mohlo jezdit na zelený plyn vyrobený v Česku? Na otázky odpovídal Ondřej Černý, ředitel divize EFG Logistics.

Popíšete mi jednoduše vaši činnost?

Naše zařízení se jmenuje bioplynová stanice a ročně v ní zpracováváme 30 tisíc tun biologicky rozložitelného odpadu. Představte si, že je naše stanice kráva zavřená v betonovém žaludku. My tu krávu nakrmíme biologicky rozložitelným odpadem, kráva ho přežvýká a stráví a výsledným produktem je zelená energie: biometan, elektřina a teplo.

Proč je tohle všechno potřeba? Kde se bere ten odpad a proč?

Odpad může mít různý původ, jsou to třeba prošlé potraviny z obchodů. Dále to můžou být zbytky surovin z výroby potravin – třeba syrovátka, kaly

150 tun za měsíc od obcí, měst, ale také firem.

Takže když z batohu vytáhnu starou svačinku, kam bych ji měla vyhodit?

V roce 2021 jsme odstartovali projekt „Třídím gastro“, kdy poskytujeme hnědé třídící nádoby do měst a na běžná třídící místa, kam lidé mohou vkládat veškerý kuchyňský odpad, jakékoliv zbytky z kuchyně. Ten potom, místo toho, aby šel na skládku, putuje do našich zpracovatelských stanic, jako je ta rapotínská, kde ho ekologicky zpracujeme a energeticky využijeme. Skrze službu „tridimgastro.cz“, určenou právě obcím a stravovacím zařízením, svezeme konkrétně do Rapotína až 150 tun odpadu měsíčně.

vyrobili informační letáky a vzali jsme studenty ze střední školy zemědělské, kde je obor životní prostředí a ekologie. Studenti pak obešli asi 300 domácností a říkali lidem, co mají dělat a proč. Tím se zdvojnásobila vytríděnost odpadů. Zvýšilo se množství odpadů, které nekončí v černých nádobách, ale u nás. Podobnou akci připravujeme i v Olomouci.

Jak to funguje v praxi? Pracovala jsem roky v restauraci a tam bylo samozřejmě strašně moc odpadu, všechno do jednoho koše, za den několik košů... Nechtělo se nic. Vy na tahle místa jezdíte denně?

Ano, někdy ano. Přijedeme, uděláme smlouvu, domluvíme nějakou částku, kterou nám podnik zaplatí, dáme jim příslušný počet uzavíratelných třídících nádob, potom odvážíme ty plné a dovážíme prázdné. Stejně to probíhá u měst a dalších institucí.

Jaké jídlo lidé vyhazují nejčastěji?

Pečivo, zbytky zeleniny, odpad z vaření. Záleží taky hodně na sezoně, v létě hodně melouny a zbytky ze zahrádek. Výhoda těch našich nádob je, že tam lidé můžou dávat odpady i s obaly. Když jim projde jogurt, vyhodí

ho celý, my ho vytrídíme. Stejně tak šunka, klidně může být v obalu.

S obalem se stane co?

V bioplynce je mechanický drtič, který oddělí biosložku od plastu. Plasty jdou do vedlejší haly, odešleme je k dalšímu energetickému využití jako tuhá alternativní paliva. Ještě bych ale dodal, že je potřeba rozlišovat hnědé popelnice na kuchyňský odpad – to jsou ty naše, a na bioodpad. Tráva, listí, větve ze zahrady, můžou tam přijít i další rostlinné zbytky, ale už do nich nelze dávat živočišný odpad. Ten patří k nám a klidně i s tím obalem.

Co chutná bioplynce nejvíc?

To, co chutná živému organismu, klidně i člověku – cukry, tuky, bílkoviny ve všech podobách. Ve zkratce je to živý organismus uzavřený v betonových mezích a my ho nakrmíme.

Nahradí biometan fosilní paliva jako třeba zemní plyn?

Technicky vzato má biometan stejné vlastnosti a možnosti využití jako zemní plyn a odlišuje se jen svou velmi nízkou emisní stopou v rámci životního cyklu. Navíc má v České republice poměrně vysoký

potenciál i kvůli zpracovatelským surovinám.

Z veškerého tohoto odpadu, kterého v Česku vyprodukuje až dva miliony tun, by podle odhadu bylo možné ročně vyrobit BioCNG pro zhruba 150 tisíc automobilů s průměrným nájездem deset tisíc kilometrů nebo zelený plyn až pro 130 tisíc domácností po celý rok. Částečně tedy fosilní paliva nahradí.

Co vás nejvíc překvapilo, když jste v bioplynce začal pracovat?

Nejvíce asi to, že takhle moderní zařízení je zrovna v Rapotíně. Čekal bych ho spíš v Praze. A taky mě překvapilo množství odpadu, které v konzumní společnosti vzniká.

A co byste nakonec doporučil městům, obcím, jednotlivcům?

Především přemýšlet o tom, co si koupím, co využiji, a co ne. Přemýšlet o tom, jak potraviny skladuji, aby ten odpad prostě ani nevznikal. Když už mám jídla moc, tak zamrazovat, aby se to nevyhazovalo. Potom samozřejmě správně třídít, dávat odpad tam, kam patří, aby se z něho mohlo něco užitečného vyrobit. Třeba zelená energie jako u nás v Rapotíně.

Eva Floriánová

Technicky vzato má biometan stejné vlastnosti a možnosti využití jako zemní plyn a odlišuje se jen svou velmi nízkou emisní stopou v rámci životního cyklu.

Ondřej Černý
ředitel divize EFG Logistics

a podobně. Zní to děsivě, že zpracováváme potraviny, které by mohl někdo někde sníst, ale jsou to opravdu prošlé potraviny, které si nikdo v obchodě nekoupil a jsou po datu spotřeby.

A to stačí?

Ne, tohle ještě není všechno. Svážíme také kuchyňské odpady z restaurací, škol, kantýn... Dohromady teď měsíčně svážíme do Rapotína 2500 tun všeho odpadu, z toho z gastro odpadu asi

To je ideální scénář, že?

Co se ale stane, když tento bioodpad lidé hodí do černé popelnice? Zpracováváte ho ještě?

Ne, bohužel, to jde na skládku. Ale tomu chceme právě zabránit. Každopádně to vyžaduje poměrně značnou osvětu, Česká republika se zatím na třídění (a následné využití) biologicky rozložitelného odpadu připravuje. Třeba v Šumperku město koupilo hnědé kyblíky, my jsme

Zraněná zvířata dostanou šanci díky lidem v záchranných stanicích

Čtyři záchranné stanice, které se o zraněná a opuštěná zvířata starají, dostanou od Olomouckého kraje dohromady 300 tisíc korun. Díky tomu budou moci poskytovat péči v nezměněném rozsahu. Zatímco dříve si musely stanice o podporu každoročně žádat formou vypsaných dotací, od předloňska už nemusí. Stanice nezajišťují jen samotný odchyt zraněných či opuštěných zvířat, ale také jejich veterinární ošetření, léčbu, krmení a nakonec i zpětné vypuštění do volné přírody.

Jaroslav Kropáč

ZÁCHRANNÉ STANICE V OLMOUCKÉM KRAJI:

**Němčice nad Hanou – ČSOP
ZO 61/06 Haná**

Komenského náměstí 38
798 27 Němčice nad Hanou
tel.: 602 587 638
e-mail: knourkova11@seznam.cz
Působnost na území obcí
s rozšířenou působností
**Bučovice, Konice, Prostějov,
Slavkov u Brna, Vyškov**

**Muzeum Komenského
v Přerově**

Bezručova 10
750 02 Přerov
tel.: 581 219 910, 724 947 543,
724 947 544
e-mail: ornis@prerovmuzeum.cz
web: www.ornis.cz
Působnost na území obcí
s rozšířenou působností
Lipník nad Bečvou, Přerov

**Záchranná stanice
Ruda nad Moravou**

Na Vyhlídce 38
789 63 Ruda nad Moravou
tel.: 731 663 801, 724 618 060
e-mail: bornea@centrum.cz
Působnost na území obcí
s rozšířenou působností
Jeseník, Šumperk, Zábřeh

**Záchranná stanice
Stránské u Rýmařova**

Stránské 55
793 51 Břidličná
tel.: 777 256 577
e-mail: ticha.alca@seznam.cz
Působnost na území obcí
s rozšířenou působností
**Bruntál, Litovel, Mohelnice,
Olomouc, Rýmařov, Šternberk,
Uničov**

Den otevřených dveří v bilingvní školce

Sobota 27.4. | 9:00–12:00

Prozkoumejte naše třídy plné radosti a kreativity.

Seznamte se s našimi laskavými učiteli, kteří rozumějí jedinečnosti každého dítěte.

Zažijte kouzlo učení skrze hru v našich tvořivých dílnách.

Nezmeškejte šanci podpořit zvědavost a rozvoj vašeho dítěte v podnětném prostředí!

Chcete-li se dozvědět více, neváhejte se na nás obrátit!

Více informací: info@montessoriolomouc.cz | +420 603 446 097

RV2400763/01

TERMOLUX

OKNA | DVEŘE | PLAST | HLINÍK

Děláme termoluxusní okna

nová
zelená
úsporám
light

8 komor
3 těsnění

MIMORÁDNÉ
ZIMNÍ SLEVY

JIŽ JEN
PÁR DNÍ

TEĎ

JE NEJLEPŠÍ ČAS
KE KOUPI

Tel.: 773 457 835 | Rolsberská 635/38, Olomouc
olomouc@termolux.cz
www.termolux.cz

RV2302474/22

Revoluční řešení:

Vlastní vývoj a výzkum

PRO STŘEVA A DOBRÉ ZAŽÍVÁNÍ

Vitestin® dokáže vyladit střeva a zažívání i při **těžkých** problémech zažívacího ústrojí. **Účinný je i na akutní, nejspíše bakteriální, průjemy nebo běžné zácpy.** V tomto případě stačí několik sklenek. Pomáhá **střevům v očistě**, zbaví je toxinů, má skvělý **vliv na játra**. Vzhledem k tomu, že v lidském organismu souvisí vše se vším, má Vitestin® pozitivní účinky na pleť, vlasy, klouby, imunitu, psychiku, spánek a podporuje mikrobiom. Zachovává potenciál a energii bylin. Obsahuje ženšen, aloe veru a více než 14 bylin pro správné fungování střev a zažívání. Vitestin je jemný, zcela přírodní, ve formě **gelového** nápoje, aby mohl dostatečně dlouho působit na všech potřebných místech zažívacího traktu

Pohodlná tekutá forma usnadňuje začlenění do každodenní rutiny a **kúra na 6–15 dní poskytuje skvělý start pro samouzdravující proces celého zažívání.** Na každý den je na lačno určeno půl sklenice pro žaludek a jícen až 1 sklenice pro střeva nebo množství podle hmotnosti.

Vitestin® umíme **individuálně upravit.** Více informací, **dávkování, seznam vybraných prodejen, e-shop, recepty ZDARMA a recenze** najdete na našem webu nebo **zavolejte, rádi vám poradíme.**

www.vitestin.cz

Tel.: 777 455 588

Objevte tajemství pohodlného zažívání s Vitestinem®
- OSOBNÍ PŘÍSTUP, který mění pravidla hry

ÚSTA
JÍCEN ŽALUDEK STŘEVA
PRŮJEM ZÁCPA ZÁNĚTY
NADÝMÁNÍ

HEMOROIDY
ULCERÓZNÍ KOLITIDA
CROHNŮVA CHOROBA
DRÁŽDIVÝ TRAČNÍK

„Už můžu **s klidem usednout za volant** autobusu a vyhlížet, kolikrát a kam budu muset při cestě vyběhnout na „**řidkou**.““
František

„Vitestin má lví podíl na tom, že jsem letos **zvítězil** na MČR Masters v **canicrossu i při potravinové intoleranci.**“ Radim F. Dráždanský

„Když tuším, že **nepůjdu několik dní na toaletu**, což se mi dřív stávalo často, tak si dnes vypiju 1 skleničku Vitestinu a tím **předejdu problém.**“ B. M., okr. Č. Budějovice

„Vitestin je moje **záchranná brzda při ataku ulcerózní kolitidy.**“
František Böhm, Č. B.

„Po využití 2 lahviček se mi **ulevilo od problémů s hemoroidy, tlakem v břiše a zácpou**, a po využití všech problémy zmizely úplně.“ Soňa F.

„Měl jsem cca **5 let metabolické problémy.** Průjemy, bolesti břicha. Udělali rozbor stolice, nic. Osvobodili jste mě od trapných a nedůstojných situací, **dobíhání WC.** Už **půl roku** jsem v pohodě.“
Libor C.

PRODEJNY: Olomouc - Zdr.výž. U Milušky, 8. května 15 | Bio-farm, K. Světlé 5 | Zdr. výž. Pro sebe, Riegrova 23 | Bio Naturae, Horní lán 1312/12 | Štenberk - Zdr. výživa a poradna, U Hor. brány 40/17 | Uničov - Pro sebe., Mysaryk. nám. 39

Personifikovaná výroba a poradenství

Doplněk stravy vhodný také pro diabetiky, celiaky i zcela zdravé jako prevence

český výrobek

160 Kč

7 let vynikajících výsledků

Novinka
varianta VETERINA
i zvířata trápí zažívání

RV2400841/01

Hledáme kolegu k obsluze fluidního kotle Dobře mu za to zaplatíme

Posilte náš tým profesionálů a podílejte se na výrobě páry a horké vody, které proudí do celé Olomouce

Co budete dělat?

- obsluhovat a operativně řídit parní kotle a pomocná zařízení
- kontrolovat činnost v provozu
- povedete provozní dokumentaci o provozu zařízení
- zajišťovat ostatní podpůrné činnosti
- pracovat v nepřetržitém provozu

Co nabízíme:

- náborový příspěvek 40 000 Kč; 20 000 Kč po zkušební době, dalších 20 000 Kč po 12 měsících od nástupu
- další náborový příspěvek v případě zkušeností s obsluhou fluidního kotle
- rozšíření kvalifikace o obsluhu dalšího zařízení (např. parní turbíny)
- zázemí silné nadnárodní společnosti
- zajímavé mzdové ohodnocení, příplatky za směnný provoz, cílové odměny
- nadstandardní zaměstnanecké benefity: osobní účet, příspěvky na děti, úrazové pojištění, zvýhodněné služby O₂, bezúročná půjčka, 30 dní dovolené
- podpora profesního a jazykového vzdělávání
- práci s moderními technologiemi
- možnost dalšího kariérového růstu

Co požadujeme:

- SOU nebo SŠ s podmínkou osvědčení o způsobilosti k obsluze kotlů 1. třídy na tuhá paliva
- ochotu přijmout zodpovědnost a pracovat v nepřetržitém provozu
- samostatnost, spolehlivost, zodpovědnost, časovou flexibilitu
- uživatelskou znalost MS Office

Pojďte do toho s námi!

Zašlete profesní životopis, plus můžete připojit motivační dopis na ivana.galaskova@veolia.com

Kontaktní osoba: Ivana Galásková, Veolia Energie ČR, a.s., tel. 725 577 801

RV2400673/01

OSLAVTE S NÁMI 100 LET ZNAČKY MG

Since 1924

100

MG ZS edice 100 let
již od
399 900,- s DPH

Nyní s bonusem
50 000 Kč

Horimex cars s.r.o.
Dolní Hejčinská 350/31, Olomouc

www.horimexcars.mgmotor-czech.cz

RV2400764/01

64

ZLÍN FILM FESTIVAL

30/5 – 5/6
2024

Mezinárodní
festival filmů
pro děti a mládež

www.zlinfest.cz

RV2400248/03

Divadelní Flora přinese VOLNOST

Letošní žánrově pestrý program DF slavnostně uvede v pátek 10. 5. inscenice *Nový život* v režijním nastudování jednoho z neoriginálnějších současných evropských režisérů – Christophera Rüpinga. Do Olomouce se tak vrátí jedna z předních německých činohr Schauspielhaus Bochum, která tímto jevištním opusem zahajovala i prestižní festival Berliner Theatertreffen 2022. Foto | ARCHIV DF

Od 9. do 20. května bude v Olomouci probíhat již 27. Divadelní Flora. Jeden z nejvýznamnějších tuzemských festivalů přivítá

renomované umělecké osobnosti z jedenácti zemí a v průběhu dvanácti dnů pozve na více než sedm desítek akcí zastřešených ročníkovým mottem VOLNOST. Činoherní a taneční produkce, performance nebo operní inscenace doplní taneční workshop, vernisáž a hudební večery ve festivalovém šapitó, kde mj. vystoupí i uznávaná art-rapová kapela PAST. Jako každoročně nabídne festival i řadu tematických besed s akcentem na aktuální společenské fenomény a festivalový leitmotiv. Vstupenky na jednotlivé produkce je možné zakoupit online nebo na pokladně Moravského divadla. Bližší informace o programu a doprovodných aktivitách naleznete na webu.

Tereza Zapletalová

www.divadelniflora.cz

AFO provede diváky minulostí

Filmové projekce a špičkové dokumenty z celého světa, přednášky, diskuse a setkání, na které návštěvníci nezapomenou – takový bude i letošní 59. ročník mezinárodního festivalu populárně-vědeckých filmů AFO, který se jim vryje nesmazatelně do paměti, stejně jako v předchozích letech. V Olomouci se milovníci dokumentárního filmu setkají 23. až 28. dubna. Hlavním motivem programu bude paměť. Fanoušci dokumentárního

filmu se letos mohou těšit na ambiciózní výlety do budoucí minulosti, které je provedou přes pravěk a období dinosaurů až po časy umělé inteligence. Tvůrci

programu budou hledat klíč k pochopení paměti v kontextu společnosti a technologií a spolu s diváky si představí svět, ve kterém paměť zcela chybí. Do České republiky opět přijedou zajímaví hosté ze zahraničí. Doprovodný program zacílí na dospělé i na dětské publikum.

Tereza Zapletalová

AKREDITACE:
afo.cz/akreditace

Kraj připravuje digitalizaci svého kulturního dědictví

Oddělení kultury krajského úřadu připravilo ve spolupráci s odborníky z řad muzeí a galerií strategii digitalizace kulturního dědictví ve vlastnictví kraje do roku 2030. Kraj tak získal nástroj, s jehož pomocí chce lépe koordinovat rozvoj digitalizace kulturního dědictví. „Digitální transformace krajských kulturních zařízení je jednou z priorit kraje v oblasti kultury. Cílem je nejen ochrana ohroženého kulturního dědictví, ale také jeho zpřístupnění široké veřejnosti,“ uvedl Jan Žůrek, radní Olomouckého kraje pro oblast kultury a památkové péče. Do procesu přípravy strategie se zapojilo Archeologické centrum Olomouc, Vědecká knihovna v Olomouci, Muzeum a galerie v Prostějově,

Muzeum Komenského v Přerově, Vlastivědné muzeum v Šumperku, Muzeum silnic ve Víkovicích a Vlastivědné muzeum Jesenicka.

„Potřeba digitální transformace zdůraznila koronavirová pandemie, jejíž dopady na kulturní sektor byly a jsou naprosto zásadní. Proces digitalizace v kraji zřizovaných pamětových institucích dosud probíhal nesystematicky, přijatá strategie přináší koordinovaný přístup a závazné standardy,“ upřesnil vedoucí odboru sportu, kultury a památkové péče Petr Flora.

Nová pracovní místa a centrální úložiště dat

Kraj zřídí v každém jím zřizovaném muzeu specializované

digitalizační pracoviště a navýší jejich personální kapacitu o pozici dokumentátora a skeneristy. Na krajském úřadě vznikne centrální úložiště dat. Digitalizovaný obsah bude kraj zpřístupňovat veřejnosti na prezentačním portálu esbirky.cz, který slouží k prohlížení digitalizovaných sbírkových předmětů. „Náš kraj disponuje bohatým kulturním dědictvím. Jsem přesvědčen, že jeho digitalizace může mít přínos nejen pro badatele i zájemce, nýbrž také posílí značku kraje a bude mít přínos např. v oblastech kreativního vzdělávání nebo cestovním ruchu,“ uzavřel radní Jan Žůrek. Na proces digitalizace kraj získal dotaci ve výši patnácti milionů korun.

Tereza Zapletalová

Máte u vás skvělé knihovníky? Nominujte je do soutěže

Také letos se hledá nejlepší venkovský knihovník Olomouckého kraje. Do 3. května je mohou nominovat zřizovatelé knihoven, zástupci jiných půjčoven knih i samotní čtenáři. Letos se jedná už o sedmý

ročník soutěže. Hodnotící komise, složená ze zástupců Vědecké knihovny v Olomouci a pověřených knihoven, vybere z došlých přihlášek pět knihovníků, které osobně navštíví a z nichž vybere a ocení tři

nejlepší. Nominační formulář a pravidla soutěže najdou zájemci na webových stránkách Vědecké knihovny v Olomouci.

Tereza Zapletalová

www.vkol.cz

NA KULTURU ZADARMO. SOUTĚŽTE

Letošního zakončení 27. Divadelní Flory se zhostí soubor českého divadla roku X10 s adaptací jednoho z neznámějších protiválečných textů Na západní frontě klid v diptychu s inscenací současného dramatu Natalie Vorožbyt – Zelené koridory.

Víte, kdo je autorem výše zmíněného legendárního románu?

Své odpovědi zasílejte do 3. května na e-mailovou adresu tiskove.oddeleni@olkraj.cz, do předmětu uveďte slovo SOUTĚŽ. Vylosovaný soutěžící se správnou odpovědí získá 2 vstupenky na uvedené představení Divadelní Flory. K vyzvednutí budou na jméno v pokladně Moravského divadla Olomouc.

Správná odpověď na minulou soutěžní otázku, jak vysoká je figurína obra Josefa Drásala, je 242 cm (+ – 2 cm). Výhercem se stal Martin Spurný z Prostějova. Gratulujeme!

VÝSTAVY

Nekostely, nekapse

Do 26. 5., Galerie Vodní tvrz, Vlastivědné muzeum Jesenicka

V Olomouckém kraji existuje řada kostelů a kaplí, které změnily svůj původní církevní účel užívání. Tyto objekty byly předány ke světskému využití a nabývaly zcela nového významu – slouží ke kulturním a vzdělávacím akcím nebo jako tělocvičny, sklady, ubytovací, obchodní či léčebné prostory.

HaDivadlo 50. Začalo to v Prostějově

Do 2. 6., Galerie Špalíček, Muzeum a galerie v Prostějově

Vznik Hanáckého divadla byl v roce 1974 motivován záměrem mít v Prostějově divadelní soubor, který by naplňoval „kulturní politiku strany“. Osobnosti, které u jeho zrodu stály, však od počátku budovaly avantgardní nonkonformní divadlo studiového typu. Podařilo se jim vytvořit jednu ze zásadních scén české divadelní kultury, působící později v Brně už pod jménem HaDivadlo.

44. ročník NASFO – Národní soutěž fotografie

Do 22. 06., Vlastivědné muzeum v Olomouci

NASFO je pozvánkou pro všechny fotografy, kteří chtějí překročit hranice digitálního světa a vrátit se k papírové podobě fotografie. Soutěž nabízí účastníkům příležitost rozšířit si obzory ve vizuální gramotnosti, vnímání umění a zpracování fotografických technik. Takovéto zkušenosti zlepšují nejen umělecké dovednosti, ale i využívání volného času – a to pro všechny věkové kategorie.

„Kdo je Noe? Starý zákon na školních obrazech“

Do 28. 7., Kaple přerovského zámku, Muzeum Komenského v Přerově

Biblické příběhy Starého a Nového zákona patří k základem západoevropské kultury a civilizace, jejich znalost je součástí všeobecného, nejen náboženského vzdělání. Staly se inspirací pro výtvarníky, hudebníky, spisovatele i filmaře. Biblická úsloví, přirovnání a rčení se používají v běžné mluvě. Téma je ukázáno prostřednictvím nástěnných obrazů, původně určených pro školní výuku náboženství, které pocházejí z jedinečné sbírky přerovského muzea.

Dílo Adolfa Kašpara v historických románech

Do 25. 8., Památník Adolfa Kašpara v Lošticích

Při příležitosti 90. výročí úmrtí ilustrátora, malíře a grafika Adolfa Kašpara představuje výstava jeho dílo v historických románech. Zajímavá pro návštěvníky bude jistě také nově upravená část expozice, tzv. salon, zařízení původním nábytkem z pozůstalosti Adolfa Kašpara, který byl získán od Pavla Horníka, vnuka A. Kašpara.

UDĚLEJ SI SÁM

25. 4. – 1. 9., Vlastivědné muzeum v Šumperku

Výstava představí fenomén kutilství a jeho produkty – předměty vyráběné svépomocí ve volném čase a nejčastěji z toho, co je po ruce. Zaměřena bude pouze na malou část z každodenní kultury, a to na vybavení interiérů domů a bytů. Samotný pojem „kutilství“ evokuje v našich představách něco ryze českého a zároveň spojeného s obdobím normalizace. Vybaví se nám kýčovitě dekorativní předměty zdobící příbytky našich rodičů nebo prarodičů. Tento fenomén, i když jinak nazývaný, se rozvíjel v celé Evropě nejspíše od začátku 20. století. V západním světě se v 60. letech stala svépomocná tvorba součástí hnutí DIY (Do-It-Yourself), vymezujícího se vůči globálnímu konzumnímu kapitalismu, na který reagovalo. A je tady dodnes, buď jako životní postoj, nebo jen lidská potřeba vyrábět si něco pro radost.

OLOMOUCKÝ KRAJ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Běh pro paměť národa

V neděli 19. května pořádá nezisková organizace Post Bellum a Paměť národa Střední Morava v olomouckých Smetanových sadech Běh pro Paměť národa. „Běžíme za všechny, kteří se nevzdali. Běžíme, abychom nezapomněli na osudy politických vězňů, válečných veteránů, obětí holocaustu, disidentů, všech bojovníků za svobodu. Poběžte s námi – svou registrací podpoříte neziskovou organizaci Post Bellum, ve které dokumentujeme osudy pamětníků, pomáháme jim prostřednictvím Centra pomoci Paměti národa, vzděláváme děti i dospělé a vyprávíme příběhy 20. i 21. století. Zároveň si užijete sportovně-společenskou akci pro celou rodinu,“ lákají na nedělní

sportovně-společenskou akci pořadatelé.

Na výběr bude několik možností – měřené běhy s hromadným startem na 5 nebo 10 km a štafeta 4x 2,5 km, neměřený běh na 1 km, do kterého se můžou zapojit třeba i rodiče s kočárky, i závod pro děti na 200 metrů. Nebude chybět doprovodný program pro celou rodinu. Běh pro Paměť národa není jen o sportovní aktivitě a fyzické vytrvalosti. Záleží totiž i na tom, aby společnost nezapomněla na statečné lidi, kteří jsou inspirací pro další generace. Kromě toho je běh také společenskou akcí pro celou rodinu.

Juraj Aláč

www.behpropametnaroda.cz

Bílý kámen se letos pojede po třicáté

Cyklisté musí mít přílbu a návštěvníci nesmí opouštět vyznačené trasy a musí respektovat propozice pořadatelů. FOTO | BILYKAMEN-LIBAVA.CZ

Ve středu 1. května se mimořádně otevře veřejnosti vojenský výcvikový prostor Libavá. Letošní třicátý ročník akce Bílý kámen opět umožní cyklistům, koloběžkářům, ale i pěším turistům poznání zajímavých míst jinak celoročně uzavřeného vojenského prostoru Libavá. Hlavním pořadatelem je Haná Velká Bystřice, město Velká Bystřice a Okrašlovací spolek Lubavia, spolupracující

s obecními úřady přilehlých obcí, armádními složkami Vojenského újezdu Libavá, Vojenskými lesy a statky ČR, Vojenskou policií a Policií ČR.

Cykloturistickou akci Bílý kámen vloni absolvovalo 3 924 platících cyklistů, turistů a koloběžkářů. Také vyjely tři autobusové zájezdy, které umožnily návštěvu Vojenského újezdu i seniorům a rodinám s dětmi.

Juraj Aláč

Devět. Číslo, které ukrývá nejlepší sportovce Olomouckého kraje

Do devíti kategorií poslala veřejnost celkem 110 nominací. Slavnostní předání cen se uskutečnilo v Přerově. FOTO | TK PLUS / PAVEL LEBEDA

V celkem devíti kategoriích letos vyhlásil Olomoucký kraj nejlepší sportovce roku 2023. Ke slavnostnímu vyhlášení došlo v úterý 19. března v Městském domě Přerov. Mezi oceněnými jsou také nejlepší trenéři a hendikepovaní sportovci. „Olomoucký kraj může být na svoje sportovce určitě hrdý. Rád bych jim poděkoval za to, že náš region skvěle reprezentují v Česku i v zahraničí a že jejich um, vytrvalost a pílě

může být inspirací pro ostatní,“ uvedl hejtmán Josef Suchánek.

Lidé poslali celkem 110 nominací. O udělení cen rozhodli krajští zastupitelé poté, co jim jednotlivé vítěze doporučila zvláště složená hodnotící komise. Titul sportovec Olomouckého kraje si letos odnesli například cyklisté, atleti, tenisté nebo kanoisté. „Olomoucký kraj investuje do podpory sportu desítky milionů korun ročně. Jde nám

o to, aby v našem kraji mohl sportovat každý, kdo o to bude mít zájem, a aby tak mohl činit v odpovídajících podmínkách. Proto kraj podporuje také rekonstrukci sportovních zařízení,“ uvedl náměstek hejtmána pro oblast sportu Roman Macek. Olomoucké hejtmánství bylo vůbec prvním krajem v Česku, který začal sportovce takto oceňovat.

Jaroslav Kropáč

PŘEHLED OCEŇENÝCH V ANKETĚ SPORTOVEC OLOMOUCKÉHO KRAJE 2023

- Nejlepší hendikepovaná sportovkyně – Julie Švecová (judo, Judo Železo Hranice)
- Nejlepší hendikepovaný sportovec – Tomáš Kajnar (cyklistika, TJ Zlaté Hory)
- Nejlepší trenér – Jiří Kaňkovský (cyklistika, Mapei Merida Kaňkovský)
- Čestná cena Olomouckého kraje – Ladislav Bank
- Cena pro nejlepší juniory, jednotlivce – Klára Kneblová (kanoistika), Jan Kumstát a Maxim Mrva (tenis), Kristýna Piňosová (jachting)
- Cena pro nejlepší juniory, družstva – AK Olomouc (atletika mládež)
- Cena pro nejlepší seniory, družstva – TK Agrofert Prostějov (tenis, smíšené družstvo)
- Cena pro nejlepší seniory, jednotlivce – Jiří Lehečka (tenis), Linda Nosková (tenis), František Salaj (kanoistika)
- Cena Olomouckého kraje – Branislav Konrád

Cyklistický závod národů odstartuje u nás

„Miluji způsob, jakým mladí cyklisté bojují v ORLEN Nations Race. Tady každý dává všechno a nekalkuluje. Letos to bude stejné,“ uvedl Czesław Lang, generální ředitel Lang Teamu, organizátora závodu ORLEN Nations Race. Letos vše začne 15. května v České republice, kde cyklisté pojedou dvě etapy, Prostějov – Bouzov a Přerov – Nový Hrozenkov. Poté se cyklisté vydají přes Slovensko až do Polska. Tam se pojedou dvě poslední etapy, ta finálová 19. května v Bieszczady u hotelu Arłamów.

Akce má bohatou historii a velkou fanouškovskou základnu, závod je totiž součástí prestižního UCI Nations Cup U23. Mládežníci reprezentující své národní týmy stojí na startu, nemají rádiové spojení, takže sportovní ředitelé mají mnohem méně možností „kontrolovat“ tým, což se promítá do atraktivity závodu. „To je druh závodů, které si pamatují. Musíte se umět rozhodovat, riskovat

a hledat nekonvenční řešení. Tady vítězí ti nejlepší a nejchytřejší. A to je dobře, protože ORLEN Nations Race je také akce, kterou sledují všichni v profesionálním pelotonu. Historie ukazuje, že hvězdy našeho závodu později dělají kariéru ve World Tour, a nejlepším příkladem je

Olav Kooij, který zde vyhrál jako mládežnický jezdec a nyní má na kontě přes 30 triumfů v profesionálním pelotonu. Zajímavé je, že jeden z nich zahrnuje úsek Tour de Pologne,“ dodal Czesław Lang, olympijský vicemistr z Moskvy.

Juraj Aláč